

Emigrația încetinește convergența Europei de Est față de Vest

De [Nadeem Ilahi](#), [Anna Ilyina](#), și [Daria Zakharova](#)

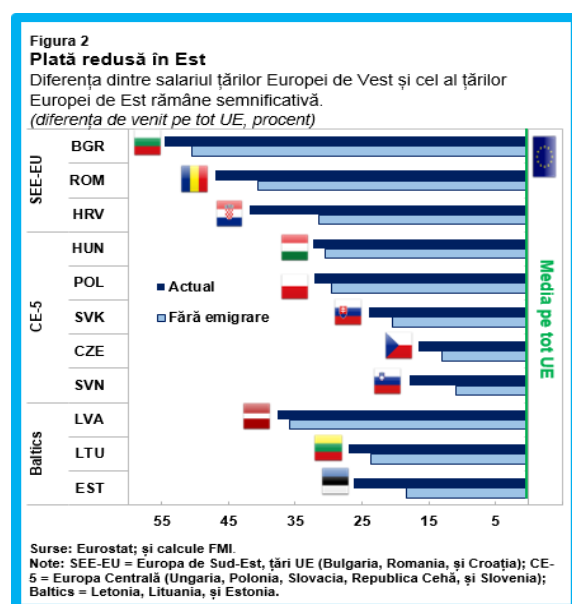
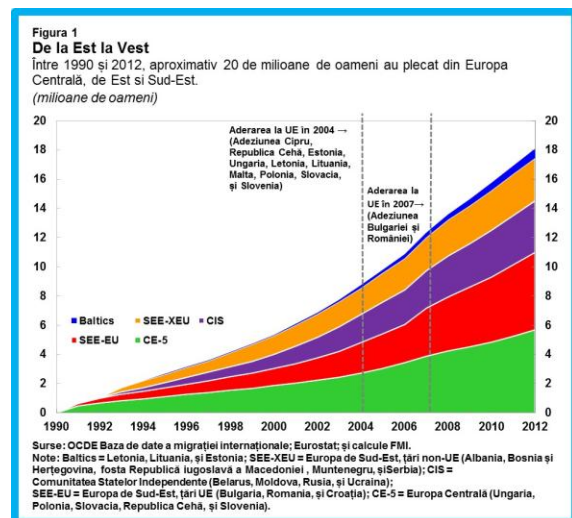
20 iulie, 2016

Deschiderea Europei de Est față de restul lumii la începutul anilor 1990 a adus cu sine beneficii extraordinare. Intrările de capital și inovație au avut drept rezultat instituții mai bune, un management economic mai bun și o eficiență mai ridicată. Pe de altă parte, acestea au condus, de asemenea, și la exodul considerabil și persistent al oamenilor.

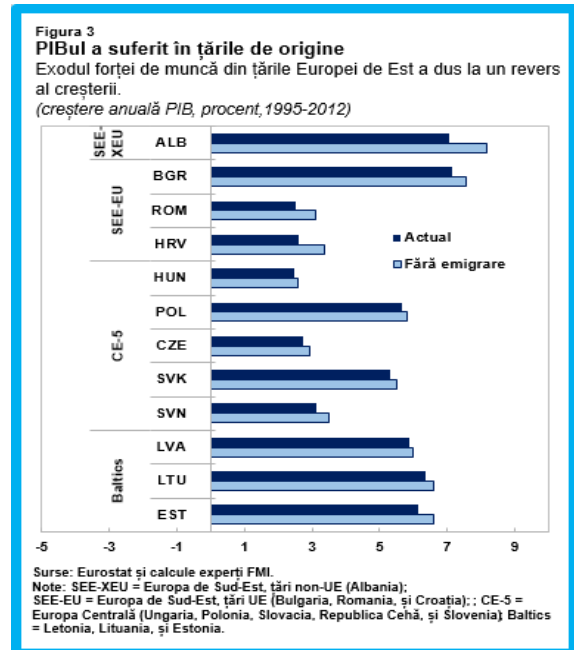
Aproximativ 20 de milioane, majoritatea est-europeni tineri și calificați – un număr aproape egal cu populația totală a Republicii Cehe și a Ungariei împreună – și-au părăsit țările în ultimii 25 de ani pentru a căuta oportunități mai bune în străinătate (Figura 1). Chiar dacă au contribuit la bogăția țărilor gazdă și a Uniunii Europene per total, plecarea lor a încetinit creșterea și convergența țărilor mamă către un standard de viață asemănător Europei dezvoltate. Un studiu realizat de experții FMI propune opțiuni de politici pentru a echilibra balanța.

Emigrația a încetinit creșterea în Europa de Est

Migrația economică este condusă de alegeri personale. Pentru est-europeni, motivația plecării o reprezintă locurile de muncă mai bune și salariile mai mari (Figura 2). Mulți dintre acești migranți economici au calificări înalte (spre ex. doctori, arhitecți, ingineri) și sunt mai tineri decât individul mediu de acasă. Cu cât guvernul e mai puțin eficient și instituțiile sunt mai slabe (apărarea statului de drept, susținerea asumării responsabilității și combaterea corupției) în țările mamă, cu atât e mai probabil ca cei tineri și educați să-și caute oportunități mai bune în afară. În timp ce emigranții înșiși tind să o ducă mai bine și familiile lor de multe ori beneficiază de pe urma banilor expediați acasă, plecarea lor slăbește potențialul economic al țărilor de origine.

Acest lucru a lăsat țările est-europene într-o condiție mai proastă (Figura 3). Emigrarea persistentă și de dimensiuni ridicate arată o încetinire atât a ratelor de creștere a PIB-ului total, cât și per capita. În absența emigrării între 1995 și 2012, creșterea reală PIB ar fi fost cu 7 puncte procentuale mai mare în medie pe regiune, potrivit muncii analitice a experților FMI. Unele calificări nu există la un nivel îndestulător, reducând creșterea productivității în Est. Deși intrările mari de bani de la emigranți au susținut investițiile și consumul, reversul medaliei a fost aprecierea ratei de schimb, făcând economiile mai puțin competitive. Mai mult, banii trimiși acasă rudelor au dus la creșterea salariilor mici și au redus stimulentele de a lucra. Drept rezultat, salariile au crescut mai rapid decât productivitatea, erodând randamentul investițiilor și slăbind stimulentele pentru investiții în țările mamă.

Cu o producție mai scăzută, cheltuielile guvernamentale pentru beneficiile sociale au crescut ca raport din PIB. Plecarea tinerilor se adaugă tendinței deja existente a vârstnicilor reprezentând o parte în continuă creștere din populație, ducând la mai multe cheltuieli cu pensiile ca raport din PIB. Guvernele au încercat să răspundă la aceste presiuni bugetare prin creșterea impozitării muncii ceea ce determină o scădere a dorinței angajatorilor de a crea locuri de muncă, astfel făcând structura bugetară și mai puțin prielnică creșterii și creării de locuri de muncă. Plecarea unora dintre cei mai tineri și educați face ca procesul ajungerii din urmă a Europei dezvoltate de către Europa de Est să fie unul și mai dificil.

O binecuvântare pentru întreaga Europa

Cum rămâne cu impactul migrației est-vest asupra țărilor gazdă? Migrația spre vest pare să fi contribuit la o creștere mai puternică în țările Europei de Vest și a fost un mare avantaj economic pentru UE în ansamblul său. Drept urmare, migrația economică este un indicator de succes al proiectului UE, care vede libertatea de mișcare drept necesară pentru o integrare economică mai puternică și, în cele din urmă, pentru venituri mai mari pentru toți. Diferențele de venit și instituționale dintre Est și Vest fiind încă mari, factorii de atracție și respingere ce generează emigrarea din est par să mai persiste o perioadă. Cu atât mai mult, tendințele ar putea să se intensifice odată cu apariția de noi țări ce se pregătesc să adere la UE.

Cum să fie bine pentru toți?

Per total, apartenența UE a adus beneficii considerabile Europei de Est. Acum, ce se poate face pentru a se asigura că libera circulație a persoanelor o să ducă la un rezultat reciproc

benefic atât pentru țările ce trimit forță de muncă, cât și pentru cele ce o primesc? Deși sunt câteva activități ce pot fi realizate local, este spațiu și pentru un răspuns pan-european.

- **Pentru Europa de Est:** instituțiile și politicile economice mai bune în țările mamă ar face mai atractivă rămânerea populației în propriile țări, întoarcerea emigranților și perspectiva oamenilor din alte țări să își caute locuri de muncă în Europa de Est. Liberalizarea în continuare a imigrației, în special pentru muncitorii calificați, poate fi de asemenea luată în considerare. Guvernele pot încerca o colaborare mai strânsă cu diaspora pentru a-și mobiliza expertiza și economiile în direcția acordării de stimulente oamenilor pentru investiții în loc de cheltuiala cu banii trimiși acasă. În plus, pentru păstrarea și folosirea mai bună a forței de muncă existente pot fi efectuate mai multe activități; spre exemplu, printr-o potrivire mai bună a educației cu nevoile de angajare și prin acordarea mai multor oportunități de formare la locul de muncă. Alegerea politicilor care să răspundă la presiunile fiscale legate de emigrație are de asemenea importanță: evitând creșterea impozitării muncii și bazându-se mai mult pe taxele de consum, creează premise favorabile pentru investiții și creșterea pe termen lung.
- **Pentru UE:** dat fiind faptul că migrația est-vest a adus beneficii UE per total, există motivația unei mai bune redistribuiri a câștigurilor. De exemplu, mărimea și compoziția fondurilor structurale și de coeziune ale UE – transfer de la regiunile mai bogate la cele mai sărace ale UE – ar putea în mod explicit să fie responsabile pentru efectele negative ale emigrației asupra potențialului economic al țărilor ce trimit forță de muncă. Acest lucru ar fi, de asemenea, în concordanță cu obiectivul UE de reducere a disparităților economice și sociale între regiuni și promovarea dezvoltării durabile .

*****

Nadeem Ilahi este șef de misiune pentru Bosnia și Herțegovina și șef adjunct în cadrul Departamentului European al FMI , acoperind Ungaria și Croația. Anterior, a servit ca șef de misiune pentru Albania și Muntenegru. Activitatea sa analitică și de cercetare s-a concentrat pe natura și implicațiile efectelor internaționale de contagiune și a rolului macroeconomic al fondurilor petroliere. Înainte de a se alătura FMI în 2000, dl. Ilahi a lucrat la Universitatea McGill din

Canada și Universitatea Lahore de Științe de Management din Pakistan . El deține diplome de licență și doctorat de la Universitatea din California .

Anna Ilyina conduce în prezent Divizia de Studii Regionale pentru Economii Emergente a Departamentului European al FMI. În ultimii ani , ea a lucrat la *Raportul de Stabilitate Financiară Globală* (în Departamentul Monetar și Piețe de capital al FMI) și pe Exercițiul de Avertizare Timpurie (în Departamentul de Strategie, Politici și Analiză al FMI). Ea deține un doctorat în economie de la Universitatea din Pennsylvania.

Daria Zakharova conduce Unitatea Polonia – Țări Baltice din Departamentul European al FMI, și este șef de misiune pentru Polonia. Ea a condus mai înainte misiunile pentru Slovenia, Islanda și Slovacia. Interesele ei de cercetare cuprind o gamă largă de chestiuni, incluzând creșterea economică, politici fiscale și monetare și instituții, și gestionarea fluxului de capital. Ea deține un doctorat în Economie de la Universitatea din Minnesota. Înainte de a se alătura FMI în 2000, ea a lucrat ca analist asociat la Banca de Rezervei Federale din Minneapolis.